

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 339/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Čverčkom, Čajakova 5, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 137/2016-472 z 25. januára 2018 (Rvp 914/2018) a sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Michaelom Medviďom, Wurmova 4, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46, čl. 47, čl. 48, čl. 49 a čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Co 137/2016-472 z 25. januára 2018 (Rvp 962/2018) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 914/2018 a sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 962/2018 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 914/2018.

2. Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]
o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 137/2016-472 z 25. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Sťažnosť je vedená pod sp. zn. Rvp 914/2018 a bola pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej, ktorá je podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 schváleného plénom Ústavného súdu Slovenskej republiky v znení dodatku č. 1 z 5. apríla 2017 a dodatku č. 2 z 20. decembra 2017 (ďalej len „rozvrh práce“) členkou druhého senátu ústavného súdu.

2. Ústavnému súdu bola 12. mája 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľky“, všetci spolu aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základných práv podľa čl. 46 – čl. 50 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Sťažnosť je vedená pod sp. zn. Rvp 962/2018 a bola pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej, ktorá je podľa rozvrhu práce členkou druhého senátu ústavného súdu.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pričom žalobcom bola [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“). Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že predmetom určenia vlastníckeho práva boli v zmysle geometrického

plánu č. 47739410-12/2015 vyhotoveného [REDACTED] z 27. augusta 2015, úradne overeného Okresným úradom Košice II, katastrálnym odborom 4. septembra 2015 pod č. 764/2015 ako diel č. 1 parcela č. [REDACTED] zastavané plochy a nádvoria o výmere 30 m², diel č. 2 parcela č. [REDACTED] zastavané plochy a nádvoria o výmere 1 m², diel č. 3 parcela č. [REDACTED] ostatná plocha o výmere 939 m², diel č. 4 parcela č. [REDACTED] trvalé trávnaté porasty o výmere 3 099 m², diel č. 5 parcela č. [REDACTED] zastavané plochy a nádvoria o výmere 130 m², diel č. 7 parcela č. [REDACTED] zastavané plochy a nádvoria o výmere 2 m², diel č. 8 parcela č. [REDACTED] ostatné plochy o výmere 3 958 m², diel č. 9 parcela č. [REDACTED] zastavané plochy a nádvoria o výmere 365 m² a diel č. 10 parcela č. [REDACTED] trvalé trávnaté porasty o výmere 5 320 m² (ďalej len „nehnutelnosti“).

4. Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 41 C 49/2019-337 zo 4. decembra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) určil, že vlastníčkou nehnuteľností je žalobkyňa.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu.

5. Podľa názoru sťažovateľa je napadnutý rozsudok krajského súdu zjavne neodôvodnený a arbitrárny a vo svojej sťažnosti uviedol: «... nie je možné identifikovať dôvody, ktoré viedli k ustáleniu takejto výmery sporných pozemkov. Vyššie citovaný výrok bol výsledkom zmeny žaloby, ktorú Okresný súd Košice II. pripustil na pojednávaní dňa 04.12.2015. Príslušný návrh na zmenu žaloby bol Sťažovateľovi doručený krátkou cestou na tomto pojednávaní, pričom vopred sa nemal možnosť s takto navrhovanou zmenou oboznámiť.

Krajský súd v Košiciach sa namietaným porušením procedurálnych garancií ochrany vlastníckeho práva pôvodných vlastníkov v druhom vyvlastňovacom konaní nezoberá.

Krajský súd v Košiciach postupoval v rozpore s ústavným rámcom pravidiel o doručovaní rozhodnutí do vlastných rúk, keď odvodil účinné doručenie rozhodnutia o vyvlastnení vyššie uvedeným „pravdepodobným“ spôsobom. Vykonané dôkazy svedčia o vadách doručenia, ktoré sa malo udiť pred 40 rokmi osobám, ktoré sú už po smrti. Tieto pochybnosti za súčasného stavu nie je možné výsluchom týchto osôb odstrániť.

Pri pochybnosti o účinnosti doručenia by mala byť preferovaná ochrana vlastníckeho práva dotknutých osôb a nie konvalidácia spornej zákonnosti mocenského aktu štátu vydaného na úkor týchto osôb.

Krajský súd v Košiciach vykladal príslušné procesné normy v rozpore s požiadavkami na procedurálnu ochranu vlastníckeho práva pri vyvlastnení, čím porušil právo Sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...»

6. Sťažovateľky v sťažnosti uviedli: „Obvodný pozemkový úrad v Košiciach vydal rozhodnutie č.229/7/2013-Kos. dňa 29.1.2013... bolo potvrdené po prešetrení, že vlastníctvo k parcele č. [REDAKOVANÉ] o výmere 4506 m² neprešlo na štát alebo inú právnickú osobu... a preto súd túto skutočnosť nesprávne vyhodnotil v prospech žalobkyne, ktorej nevzniklo právne nástupníctvo v predmetnej veci...

Obvodný pozemkový úrad v Košiciach vydal rozhodnutie č.229/17/2013-Kos. dňa 26.2.2013 že mimo predmetnej kúpnej zmluvy k časti parcely č. [REDAKOVANÉ] vo výmere 1126 m² bola uzavretá kúpna zmluva dňa 20.1.1978. Táto časť parcely bude predmetom osobitného konania a rozhodovania. Následne časť parcely č. [REDAKOVANÉ] vo výmere 453 m² bola vyvlastnená rozhodnutím č. Vys. 3824-1487/82-83-Kp. zo dňa 15.2.1983. K zvyšnej časti parcely zostalo vlastnícke právo zachované...

V samotnom konaní bola opomenutá účastníčka konania dcéra Katherine Ann Sima, rod. Sima, ktorá tvorí nerozlučné procesné spoločenstvo s ostatnými žalovanými na základe dedičského rozhodnutia.

Obvodný národný výbor, odbor výstavby, územného plánu a architektúry Košice II, rozhodnutím č. Vyst.3824-1487/82/83-Kp. dňa 15.2.1983 potvrdil tri mesiace pred smrťou [REDAKOVANÉ], že on a jeho sestra [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], že je nesporne preukázané výpismi z pozemkovej knihy, že vlastníci parcely [REDAKOVANÉ] stále majú vo vlastníctve 20 612 m².

Okresný súd Košice II 4 mesiace pred vydaním rozhodnutia dňa 4.12.2015 povolil žalobkyňi spracovanie duplicitného geometrického plánu za účelom prevodu pozemkov na žalobcu, čo svedčí o tom, že ani sám žalobca nevedel, ktorého vlastníctva nehnuteľnosti sa skutočne domáha...“

7. *Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:*
„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co/137/2016 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/137/2016 - 472 zo dňa 25. januára 2018 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ]... vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co/137/2016 rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/137/2016 - 472 zo dňa 25. januára 2018 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/137/2016-472 zo dňa 25. januára 2018 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

4. [REDAKOVANÉ]... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20.000,- Eur.“

8. *Sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol nálezom:*
„1. Základné právo na spravodlivý proces, upravené v čl. 46-50 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn.: 3Co/137/2016 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Krajského súdu Košice, č. k. 3Co/137/2016 zo dňa 25.01.2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Krajskému súdu Košice prikazuje, aby vo veci konal, zakazuje pokračovať v porušovaní základného práva na spravodlivý proces a prikazuje obnoviť stav pred porušením základného práva.

4. Sťažovateľom v 1. a 2. rade priznáva trovy konania a právneho zastúpenia...“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) alebo Trestného poriadku.

11. Podľa § 166 ods. 1 prvej vety CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán.

12. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

13. V záujme hospodárnosti konania podľa čl. II ods. 10 rozvrhu práce o spojení ostatných vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré spolu skutkovo súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov, rozhoduje príslušný senát ústavného súdu určený podľa bodu 5 rozvrhu práce, a to na návrh sudcu spravodajcu vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne senát inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr.

14. Zo sťažností vedených pod sp. zn. Rvp 914/2018 a sp. zn. Rvp 962/2018 vyplýva, že obe sťažnosti sa týkajú toho istého konania pred krajským súdom, pričom obsah oboch sťažností vzájomne súvisí. Sťažovateľ a sťažovateľky v konaní pred všeobecnými súdmi vystupujú v procesnom postavení žalovaných.

15. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP rozhodol, že veci ním vedené pod sp. zn. Rvp 914/2018 a sp. zn. Rvp 962/2018 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 914/2018.

III.

16. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

17. Ústavný súd vlastnou činnosťou (dopytom na okresnom súde) zistil, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu prostredníctvom okresného súdu dovolanie 7. mája 2018. Sťažovateľky podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu prostredníctvom okresného súdu dovolanie 14. mája 2018.

18. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľa a sťažovateľiek alebo citovania právnych záverov všeobecných súdov je potrebné konštatovať, že sťažnosť nie je prípustná.

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, I. ÚS 480/2013, II. ÚS 544/2017). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

20. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

21. Sťažovatelia podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie. O dovolaní v ich veci bude rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

22. V zmysle už popísaných východísk možno hodnotiť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľom účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd, ktorý sťažovatelia aj využili (t. j. podali dovolanie). Inak povedané, v tejto chvíli sa sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne

podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľov.

23. Ústavný súd uzatvára, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (m. m. II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len veľmi ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. II. ÚS 294/2018).

24. Ako *addendum* ústavný súd zdôrazňuje právny názor, ktorý opakovane vo svojej judikatúre vyslovil (akcentujúc pritom rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), a to, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľom (v prípade opätovného obrátenia sa na ústavný súd) lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) krajského súdu (m. m. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd sťažnosťou proti napadnutému rozsudku krajského súdu meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2018